DÉPÔT LÉGAL INDOCHINE

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

	6 tháng	3 tháng	1 tháng
Một năm	6$80	6$90	6$30
Các làng và	»	7$00	8$00
Các công-sở	»	8$00	9$00
Sáu tháng	3$00	3$50	3$00
Ba tháng	1$50	1$75	1$60
Một tháng	0$50	0$60	0$55

	6 tháng	3 tháng	1 tháng
Một năm	6$30	6$60	12$00
Các làng và	»	»	»
Các công-sở	»	»	»
Sáu tháng	3$30	6$00	
Ba tháng	1$65	3$00	
Một tháng	0$55	1$00	

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur 61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. B. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef : PHẠM HUY-LỤC
Administrateur-gérant : NGUYỄN VI-HUÂN

Adresse télégraphique : TRUNG BẮC-TÂN VĂN, HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES

Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m 065 de large

Une seule insertion. . . . . 0,30 le c/m

Par contrat annuel

Par centimètre et par insertion. . . . . 0$18 le c/m

Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne

Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m

On traite à forfait pour les contrats importants.

Lối xưng-dương tán-tụng của người mình

Ở đời cái thực với cái danh tất phải xứng nhau thì cái danh mới xứng đáng có xứng-đáng thì mới quí. Nếu nói không lựa lời, danh không xứng thực, chỉ tìm những câu cho dẹp, những tiếng cho hay, để phô phỉnh tâng bốc nhau lên, thì chẳng hóa ra lời nói không do trung mà gần ra siểm-nịnh dư?

Xã-hội ta bây giờ có cái lối tán-dương xưng-tụng rất là buồn cười, mà hầu đã thành ra phong tục. Người mình quen cái thói thường hình như cho là cái thành-lệ, mà không ai nghĩ đến; cái thói tán-dương xưng-tụng ấy nếu qua trước con mắt của người ngoại-quốc lưu tâm khảo sát phong-tục mình, thì tất lấy làm lạ lùng, mà cho người mình là bẩm thụ một cái tính chất khác hẳn cả người trong thế-giới.

Ta từ xưa theo tục Tàu, phàm chỗ bề bạn thân quyến, nhất là những nhà quyền quí, hễ có việc vui mừng, hoặc là việc tang ma thì nào là câu đối, nào là hoành-biển, nào là trướng treo la liệt kín tường lấp vách, khiến cho người có lòng thẳng-mày cũng phải nản chí mà đọc không cùng. Tuy cái tục chúc mừng thăm viếng, mượn cái ấy để tỏ tình thân ái và làm cái mối vãng lai thủ tạc với nhau, thì ở nước nào chẳng thế, nhưng người mình thì sẵn có cái tính hay nói ngoa lời, hoặc là muốn cho đẹp câu văn của mình, hoặc là muốn mua lòng vui của người, mà lời lẽ trong đó nhiều câu thành ra quá đáng; như mừng một người thi đỗ, thì không cần gì hỏi đến học-lực người ấy có đáng đỗ hay không, chỉ đua nhau người thì khen văn hay, người thì khen học rộng, tìm những chữ rất tốt đẹp trong sách mà dùng, lựa những người có danh tiếng đời xưa mà ví, lại nhất là những nhà quyền quí, thì cách xưng dương tán tụng, lại không biết thế nào là cùng. Lại còn lối văn bi ký càng rất là lạ lùng, không kể người chết ấy lúc sống nhân phẩm thế nào, làm được những công-nghiệp gì, mà đọc bài văn bia dựng ở bên mả, thì chỉ thấy những tính hay, những đức tốt, những tài giỏi, những công to, phò vua giúp nước thì so với những bực hiền-thần đời xưa, dẹp giặc yên dân thì sánh với những bực danh-tướng ngày trước, đọc thật là sướng miệng, nghe thật là sướng tai, mà chiếu theo sự thực, thì dễ mười phần không có một.

Người ta kể chuyện mới đây có một ông đốc-tờ chữa khỏi bệnh nặng cho một người nhà giàu; người ấy khi khỏi bệnh rồi, đem đến tạ ơn quan đốc-tờ một bức trướng thêu, và bài văn trướng lại có dịch ra chữ Pháp nữa. Quan đốc-tờ đọc bài văn dịch rồi tủm-tỉm cười mà nói: « lời lẽ ông nói ở trong này rất hay, nhưng ông vì tôi với các bực danh-y Trung-quốc và Việt-Nam thì tôi không biết rõ, còn đến các danh-y nước Pháp mà ông kể ở trong này, thì tôi xét cái học-lực, cái tài-năng và cái công-nghiệp của tôi, thật còn kém xa lắm; vậy tôi xin cám ơn ông mà không dám nhận ». Tiểu thuyết Tàu xưa cũng có chép một chuyện: « Một anh chàng đêm sáng giăng suông đi ngang qua cánh đồng, thấy một ông quan lớn người ấy có quen mà đã chết được ba năm, ông quan ấy tựa vào một cái gốc cây, vẫy anh ta đến gần, mặt có dáng buồn mà nói: Tôi sinh-bình chẳng có tài đức học-vấn gì hơn người, chẳng qua chỉ khéo chạy chọt nịnh hót, gặp vận đỏ mà làm nên quan to. Khi làm quan thì lại ỷ thần thế, vì tư lợi mà làm nhiều điều trái lương-tâm, thật là làm hại dân nước, được tội với dân; không ngờ khi tôi chết rồi, con cháu tôi lại dựng một cái bia ở bên mả, trong bài văn bia nói những gì thì tôi không hiểu lắm; nhưng từ khi dựng cái bia ấy đến giờ, ban ngày thì người, ban đêm thì ma, ai qua lại đọc bài văn bia rồi cũng cứ phỉ nhổ, suốt cả ngày cả đêm, tôi mất thấy cái dáng khinh bỉ, tai nghe cái giọng cười chê, xấu hổ quá, cho nên phải tránh ra đây cho khuất mắt. Nhờ ông làm ơn về kể cho con cháu tôi nghe những lời tôi nói với ông đây và bảo chúng nó bỏ cái bia ấy đi, thì tôi mới yên thân nằm trong mả được. »

Hai câu chuyện ấy lời lẽ rất có ý vị, những người có tính thích bư-danh, và những người có tính hay dua nịnh, nghe hai câu chuyện ấy, tưởng cũng dật mình mà sinh lòng suy nghĩ. Đã đành rằng bề bạn thân thích đối với nhau, cách giao-thiệp tất phải dùng lời tán-tụng, con cháu đối với ông cha, vì quí mến nên phải hết sức xưng-dương, thường tính như thế, nhưng thiết tưởng khiêm nhượng là một cái tính sẵn có của người ta, đối mặt mà khen là ông thánh ông hiền, sánh với bậc kia bậc nọ, thì người ưa nịnh đến đâu, tất cũng phải choáng tai mà không dám công nhiên nhận lấy; phương chi làm ra văn-chương, ghi vào gỗ đá, để lâu dài bảng mấy mươi năm, qua trước mắt bao nhiêu người, mà dám xưng dương tán tụng ngoa lời như thế, người nói đã không ngượng miệng, người nghe cũng không thẹn lòng, thế chẳng phải là một việc trái tính ỷ lắm du?

Thầy Mạnh-tử có: « thanh vận quá tình, quân-tử sỉ chi », nghĩa lời khen quá thực, người quân-tử lấy làm xấu hổ; tục ngữ ta có câu: « Dại văn bia », xin người mình trước khi cầm bút thảo bài văn tán tụng xưng dương, nên nghĩ đi nghĩ lại hai câu nói ấy.

H. T. B.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 16 và 17 Juillet 1924

Hội-đồng Bồi-thường

Hội-đồng bồi-thường đã đáp lại các bức thư của quan Herriot, và quan Macdonald xin hội đồng soạn một cái chương-trình về việc khôi-phục lại cuộc thống nhất của nước Đức về đường kinh-tế và đường tài-chánh, sau khi hội đồng ghi chương rằng nước Đức đã thi-hành cái chương trình của hội-đồng giám định ủy-viên.

Hội-đồng có nói khi nào lập xong các cơ quan nói trong chương-trình, và bắt đầu phát hành các tài-sản, thì mới có thể ghi-nhận rằng cái chương-trình giám-định đã thi-hành.

Hoa-kỳ với việc bồi-thường

Báo *Temps* có nói: Nghe đâu M. Owen Yong là giám-định về hội-đồng ủy-viên Đồng ưng nhận chức phân-phát bồi-khoản theo như bản án-văn của hai nước Anh, Pháp ở Paris.

Cuộc hội-nghị Londres

Ngày hôm nay các tiền-bạn họp hội đồng. Buổi sáng bàn về công việc dự bị. Các nhà giám-đốc các nước hội nghị. Nếu hôm nay các nhà giám-định làm việc xong, thì ngày mai sẽ họp kỳ đại hội-đồng. Tiểu ban thứ nhất xét về những khi nước Đức bồi ước sai lời và các phương sách đối phó với nước Đức trong khi ấy, ưng cho để một viên đại-biểu Hoa-kỳ có chân trong hội-đồng bồi-thường.

Việc cách-mệnh ở Brésil

Chánh-phủ có lai cáo cho các báo-quán rằng lại khắp cả đường trận quân chánh-phủ đều đắc thắng.

Người Tây ban-nha tại Maroc

Báo Matin nói rằng nhiều chân xin đầu hàng.

NHÀ PHÁT-MINH RA QUANG-TUYẾN MẠNH-LIỆT

Mới đây có tin rằng nhà phát-minh ra quang-tuyến mãnh-liệt không ưng thuận mọi khoản của chánh-phủ Anh đã sang Pháp.

Về việc ấy, chánh-phủ Anh có lai cáo cho các báo rằng về việc các báo nói rằng M. Matthews phát minh được, hiện nay chánh-phủ Anh chưa được chứng-kiến việc gì là đích thực.

Chánh-phủ Anh có bảo M. Matthews thí-nghiệm một lần nữa, mà lần này thí ông phải nắm một cái máy phát-động chạy dầu, giống như máy phát-động xe mô tô, do chánh-phủ đem đến.

Nếu thí nghiệm mà được hoàn-hảo, chánh-phủ sẽ cấp ngay cho 1.000 livres sterling. Song ông phải đợi 14 ngày để chánh-phủ định-liệu việc điều-đình với ông hoặc để mua cái phép của ông, hoặc để góp cho ông mở mang ra.

M. Matthews không ưng và có nói: Chánh-phủ Anh dùng cái phép của ông thí trong ngạch các phi-tường nhiều người thành ra vô-dụng, vì vậy các vị đại thần nước Anh phản-vân không biết quyết định làm sao.

Hiện nay nghe đâu M. Matthews đã ký giấy hợp đồng với các nhà máy ở Rhône. Nghe đâu lại có chỗ khác muốn điều-đình với ông, một là bộ hải-quân nước Hoa-kỳ, hai là một chánh-phủ kia đứng điều-đình thay cho chánh-phủ nước Đức. Nhưng M. Matthews có nói: ông chỉ ưng đem việc tìm ông phát-minh được làm việc cho nước Anh hay nước Pháp mà thôi, chứ không đem bán cho Hoa-kỳ; và Hoa-kỳ cũng có một nhà điện học là M. Nikola esta. vừa có đại tài vừa chịu khó, chắc là sẽ làm cho nước Hoa-kỳ những việc tối cần kíp làm được.

Lại có tin rằng M. Royer đại-biểu các nhà máy ở Rhône vẫn ở luôn với M. Matthews và công-ty của M. Royer đã cấp cho M. Matthews ba triệu và một phòng thí nghiệm để khảo nghiệm mọi việc.

Lời ký của một nhà quân sang Pháp

Năm nay nhà-nước có đem mấy trăm binh ta sang Pháp, chuyến này là chuyến thứ hai, tôi được đi Tây, tôi lấy làm hân-hạnh lắm, vì đã sáu bốn bảy lần.

Ngày 12 juin chuyến xe hỏa đi Hải-phòng ở 9 giờ 45 buổi sáng, quân lính ở trại 1er T. T. đã ra ga Hanoi. Khi ra đến ga thì gió mưa lắm to, cả lủ mặt các quan binh, có phường nhạc binh thổi khúc tiễn-biệt, pháo đốt rầm tai, lúc ấy gió mưa như trút mà các quan cùng đứng với quân lính ở trước sân ga mười hết cả, được mưa gió thì quan năm Durant coi đạo binh thứ nhất ra, phường nhạc thổi kèn chào xong thì quân lính tuần tự mà lên xe hỏa, kẻ có anh em, vợ con đưa đến ra ga, lúc bấy giờ thấy sa giọt lệ hết cả, thật là tấm lòng quyến-luyến mà trông rất bi ai; độ 2 giờ rưỡi chiều thì xe lửa tới Haiphong, quân lính lại sang đò mà đóng ở núi Đèo mấy ngày nữa để cho quân lính các nơi về cùng đi nhân thể. Từ Hải phòng sang núi Đèo 5 kilomètre. Núi Đèo là một nơi trường học cũ của enfants des troupes trước, nay đem lên phủ Lạng-thương.

Quân lính nghỉ ở núi Đèo mấy ngày thì lấy làm vui vẻ lắm, song có lệnh cấm không cho sang Haiphong, 8 giờ ngày 14 juin quan ba thầy thuốc đến điểm quân lính, ngày 15 juin quân lính sang cả la digue gần bến tàu để họp cùng các toán khác, đến ngày 16 juin cùng đi. Ngày 16 juin 7 giờ sáng thì xuống tàu, đúng 10 giờ sáng thì tàu rút neo, các quan binh đưa quân lính ta ra bến tàu nhiều lắm, người đông như kiến, kẻ khóc người cười, cũng như lúc ở ga Hanoi.

Tên tàu là Latouche Tréville (là một tên kỷ-niệm một ông thủy-binh đô-thống nước Pháp), tàu có năm tầng, tầng trên cao chót với để khách sang-trọng, các quan to đi, tầng thứ hai cũng vậy, tầng thứ ba thì các quân đội ta ở. Có một quan ba tàu thủy coi tàu (quan tàu tuổi lon deo vào vai chớ không deo vào tay), có độ 50 thủy-thủ, một nửa người Pháp, một nửa người Arabes, họ cắt nhau làm suốt ngày suốt đêm, sem ra họ chịu khó làm và người trông khỏe mạnh lắm. Tàu có ngăn nắp đâu vào đấy, chỗ ăn chỗ nằm, lắm giặt đều có từng buồng cả. Trong tàu rất là sạch sẽ, sáng nào cũng rửa tàu một lần, rồi tưới crésyl một lượt.

Cả thảy có độ hơn 1.000 trailleurs, đi sang Syrie hai phần ba, còn một phần sang Pháp, có một quan tư, hai quan ba, hai quan hai và ba ông chánh-quản ta đi cùng với quân lính. Ở dưới tàu có riêt quân luật nghiêm khắc lắm. Quân lính ta ở từng thứ tư cũng dễ chịu lắm, ban đêm thì đèn điện sáng quắc cả đêm, quân lính được lên trên pont hóng mát tự do.

Ngày ăn ba bữa: sáng café, bánh bích qui, còn hai bữa cơm trắng, đồ ăn thay đổi luôn dễ chịu lắm.

Cứ một thầy cai coi 9 trailleurs, thầy cai lấy kêu là chef lập-là, một ông đội tây hay ông đội ta thì coi một section.

Ta hết lòng cảm ơn hai quan Hai và 5 ông quản ta đã hết lòng trông nom cho quân-lính trong khi đi tàu.

Ở dưới tàu lại có một quan ba thầy thuốc có phòng phát thuốc cho lính trong khi mắc bệnh.

Tàu đi một giờ được độ 12 anh-lý, từ Haiphong chạy khỏi một lỉ thì trông thấy Đồ-sơn, có nhiều núi đẹp, gần đến Đồ-sơn đằng xa trông thấy sóng bể trắng xóa cả, họ kêu là sóng bạc đầu, đi đến đó thì sóng xoáng mà thôi, chứ nhiều người kêu vang đầu, sang đi năm một chút thì lại khỏi: Tàu đi vào quãng Tourane thì nắng mạ, ấy là lúc đang 12 giờ, song chỉ vài giờ mà thôi, qua đấy lại mát lắm.

Tàu này phần nhiều là quân lính đi cả, nên hơi buồn, vì không có gì mà pha trò cho tiêu khiển được.

Tôi nhớ cái tầng thứ hai có một có con gái Pháp độ 16 tuổi trông ra về sang trọng lắm, sắc đẹp nhất tàu, mỗi lúc cô ấy ra hóng mát thì làm cho mọi người phải trông, đều mắc đầu tê tuổi, về cái đẹp các cô, một ngày có ta đổi mặc có 5, 6 lần, mỗi mùi áo một khác, nghe đâu là một con quan lãnh sự, có này hàm đọc sách lắm, lại thạo nghề vô tuyến-điện, ông bố qui như ngọc, lại giúp cho ông bố được nhiều công việc ở bản giấy. Ôi đáng qui thay cái tài sắc của cô.

Nghe nói có về Pháp chuyến này để thi lấy bằng Cao-đẳng vô-tuyến-điện, vậy có lời chúc mừng cô sẽ như ý.

8 giờ sáng ngày 19 Juin thì tàu chạy đến Ô cấp đậu lại hai giờ, trên tàu có kéo cờ chào và đậu xa 300 m, chớ không ghé vào bờ, ở đây có một rẻo núi chạy dài, có nhiều lâu đài đẹp đẽ, có đủ các sở công, có đồn khố xanh, có sở vô-tuyến-điện v. v.

Tàu đến Ô-cấp thì có lệnh truyền cho quân lính thu xếp đồ đạc để đến Saigon đợi có lệnh truyền nữa thì lên bờ.

Ba giờ chiều ngày 19 Juin thì tàu đến bến Saigon, tàu chạy từ Haiphòng tới Saigon phải 3 ngày rưỡi mà chạy suốt đêm ngày.

Đến Saigon gió mưa to (có một điều lạ là quân lính từ Hanoi tới Ha phong, cho đến Saigon lúc nào được lên bờ, hay là xuống tàu thì giời lại mưa to, nhiều người cho là điềm hay, họ bảo là giời cho chúng ta đi chuyến này sang Âu-châu mát mặt cả. Nên mình nói tại bây giờ là mùa mưa, mưa như tuế là thường thì họ kêu là gàn). Tàu đến Saigon đậu lại đấy mấy ngày để ăn hàng, quân lính ta được lên bờ, rồi vào thường đua ngựa, nơi này là lính pháo thủ Saigon đóng từ bến tàu vô độ 5 kilomètres, quân lính đóng cả ở đây mấy ngày, được phép đi chơi. Tối ngày 20 Juin hồi 2 giờ chiều, tôi được nhịp này cùng mấy người bạn rủ nhau đi nhà giây thép, rồi định đi tìm mấy người bạn Saigonais cùng học ở Sept pagodes (école des officiers) với tôi năm 1923 và 1924, nhưng vì giời mưa quá nên không tìm được. Ở Saigon cũng đưa đón như thành phố Hanoi, nhưng bến tàu thủy hơi khác, là có nhiều tàu-bè to đại không-lồ trông choáng cả mắt.

Xe cao-su và các xe ở trong này đắt lắm, một giờ phải trả là bốn cắc (nửa), những cu-li xe phần nhiều lâu lính, nếu cảnh Bắc cứ trở mở thì chúng nó nài hoài, giời hơi mưa đôi chút, chúng nó cũng cởi áo ở trần mà kéo xe, trông khó coi quá.

Người ngoài Bắc vô trong này cũng khá đông. « À tôi lại nhớ hôm chẳng tôi xuống tàu Haiphong trông thấy ba người Bắc tuổi độ ngoài 20 năm ở dưới gầm tàu, chúng tôi hỏi thì vẫn lấy, nói rằng xin các ông đừng mách chủ tàu thì chúng tôi khổn, vì chúng tôi nghèo khổn quá, nên định trốn vào Saigon tìm kế sinh-nhai, vì tiền tàu đắt không thể trả được mà đi, nên phải lẩn cách này thì mới vô được Saigon. Chúng tôi cũng động lòng thương, kể cho bánh, người cho cơm, ba người ấy được no nê không đói.

Về sau có một ông đội ta đi lập bô với quan hai coi dịch bình việc ba đứa ấy. Ông quan hai này nói ấn đức quá, hỏi chúng nó xong, thì ông bảo mặc chúng nó, vì không phải tàu của ông. Nếu ông quan hai này đem việc ấy nói chuyện với ông chủ tàu thì ba người này đã khốn rồi.

Phong cảnh ở thành phố Saigon cũng đẹp lắm, có nhiều phố to, nhà máy lớn. Phố xá rộng và sạch. Các cửa hàng to và những tiệm café nho nhỏ phần nhiều là về tay các chú hầu hết (người ta cho nơi nào là cái kho gạo của các chú) tôi chúng mấy người bạn vào một tiệm của các chú uống mỗi người một tách café, tết 5 xu một tách con, nống xong nghỉ mà ghé, và vừa dặt cái tách xuống bàn thì ruồi xanh đã bâu đen kín cả! La thật, tiệm nào cũng vậy, mỗi tiệm kể có hàng mấy vạn con ruồi vậy phủ trên những đĩa bánh.

Ruồi và muỗi ở Saigon hé nhỏ hơn ở Bắc mà cắn đau lắm.

Chắc là sự vệ-sinh về các tiệm café trong này còn khuyết-điểm chăng!

(*Còn nữa*) Bài-khắc-. hải, caporal

VĂN UYÊN

Cảm tác

Nghiêm bát theo đòi đã mấy đông,
Mảnh tình ghi tạc với non sông.
Trăng khuya, hoa sớm ham ngâm [vịnh,
Gió tập, mưa sa ngại gánh gồng,
Cái kiếp văn-chương là kiếp nợ,
Mà phần son-phấn ấy phiền chung,
Kia gương thuở trước nay còn đó,
Thôi có ra chi phận má hồng!...

Bạch-ngọc Đỗ-thị-Sen

Đêm trăng nhớ bạn

Canh khuya dạo bóng trăng chơi mát,
Trông vừng trăng nhớ bác Kim-liên.
Cuộc đời thương-hải tang-điền,
Bỗng-dưng gây sự vô-duyên lạ lùng.
Giây thân-ái mới cùng liên-kết,
Quả đất xoay chưa hết một vòng.
Con đường thế-lộ quanh cong,
Đoái trông theo đã bóng hồng xa xa.
Nay vắng bạn lòng ta vơ-vẩn,
Lệ hai hàng đã sẵn châu rơi.
Song nam-nhi đứng cõi đời,
Có đâu vì thế hoài lời thở than.
Nhân gặp buổi trời quang mây tạnh,
Cảnh thiên-nhiên đứng cảnh nên thơ
Hưng-hoài nhớ lại hồi xưa,
Cũng nhau vui thú sớm trưa bao lần,
Nhớ những lúc trăng sân gió gác,
Thú giải phiền tiếng hát câu ca.
Đoái nhìn cảnh-sắc bao-la,
Giang-sơn muôn đặm mây lòa mù khơi
Nhớ những lúc bên trời một biển,
Cuộc ngao-du tiêu-kiếu lạ nhường.
Trải xem thế-sự tang-thương,
Mở đường tri-thức rộng đường kiến-[văn.
Nhớ những lúc bầu xuân dưới nguyệt
Lấy văn thơ làm cách tiêu-rao.
Ở đời học vấn càng cao,
Càng giàu phẩm-giá càng hào thân-[danh.
Nhớ những lúc trên ghềnh dưới thác
Tiếng suối nghe róc-rách êm-đềm.
Thư-nhàn thưởng cuộc cờ tiên,
Cho khuây đôi chút lòng phiền trần-ai.
Nhớ những lúc đêm dài canh vắng,
Buổi tịch-tâm lắng-lặng ru-ư,
Cạnh tranh cái buổi bây-giờ,
Không ngoan mới được ngu khờ là thua.
Nhớ lại mấy hồi xưa vui thú,
Cảnh này đây người cũ giờ đâu?
Xoay vần nước đợi về sau,
Trúc mai có lúc hải cầu trùng phùng.

Trần-Vy-Thủy.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Cuộc thi thơ

Của Ngô-tri-Quyên nữ-sĩ

MMDCLXVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Có phải đây là miếu Không không ?
Tượng thánh nghiêm trang ngôi tr [ngo,
Danh hiền phối hưởng p ía tây đ ng
Cung tường dài thắm tầy sông Nhị,
Đồng trụ bền cao tựa núi Nùng.
Vua Lý dựng lên cơ-chỉ đó,
Phượng thờ hương khói bắc nam chung

MMDCLXIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Thánh giáp công cho mãi chẳng cùng.
Đạo mạch nối truyền từng cõi Bắc,
Văn-phong rạng tỏ khắp trời Đông.
Mênh mông bể học dòng sông Nhị,
Lừng lẫy rừng nho ngọn núi Nùng,
Vua Lý tray-tòa văn-miếu dựng.
Muôn đời chiêm ngưỡng vẫn đem lòng

Hà quang-Dốc, Nam-định

MMDCLXX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long
Đạo Không người Nam dám nỡ lòng.
Miếu thánh phụng thờ trong trấn Bắc,
Nền văn tô-điểm cõi trời Đông.
Xuân thu lễ nhạc truyền bao thuở,
Lý, Mạc, Trần, Lê vẫn kính sùng.
Gặp buổi văn-minh Âu Á hội,
Bảo tồn Không học phải ra công.

Hà-thanh Nguyên, Nam-định

MMDCLXXI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
[illegible]
Dẫn mạch thư-hương từ cõi Bắc,
Mở đường danh-giáo khắp trời Đông.
Xuân thu bút tẩm dòng sông Nhị,
Khoa giáp bia ghi đá núi Nùng.
Miếu vũ tôn nghiêm triều Lý trước,
Để đàn hậu tiến vững trông mong.

Tú Sỹ

MMDCLXXII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Đào bể, bao phen đạo vẫn sùng.
Cỗi gốc Lý Lê hoa cỏ Nguyễn,
Giờ mưa Âu Á nước non Hồng.
Khơi nguồn đạo thống sông Tàu Tử
Gieo hạt văn-minh chốn Nhị Nùng,
Quốc-túy vun trồng bao thế-kỷ ?
Hỡi ai ẩn quả nhớ hay không ?

Khuyến Nông

MMDCLXXIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu vũ từ triều Lý khởi công
Mấy lớp cung tường theo kiểu Bắc,
Một tòa luân-lý trấn p'ương Đông.
Xây nền lễ nghĩa thời Âu Á,
Dựng cột cương-thường chốn Nhị [Nùng.
Mực thước muôn đời tiêu chuẩn đó,
Treo gương kỷ niệm hậu nhân trông

Hưng-cương

MMDCLXXIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Miếu vũ cung tường bát ngát trông.
Trải bốn đời truyền nền nếp cũ,
Hơn hai mươi triệu k ối hương [chung.
Vài hàng bia đá gương tiên-triết,
Đôi dãy ngai vàng dấu đỉnh chung.
Đạo t nh vi như viên ngọc tốt,
Đợi cao giá bán có mua không ?

Đại-thương, Đan Phong

MMDCLXXV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Không-miếu nay trông luống chạnh [lòng.
Huỳnh vũ vững vàng cơn Á-vũ,
Thù-xuyên phẳng lặng trận Âu-phong
Ngày tòa tôn giáo cành hoa rỡ,
Tối đá văn-khuê bóng nguyệt lồng.
Giờ gặp văn minh thì vận khác
Xuân thu nào tắt khói hương chung.

Nguyễn-văn-Sửa
Làng Kim-quan, Bắc-ninh

MMDCLXXVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Giá trẻ ai không để chí mong.
Tứ giáo lưu truyền trên đất Á,
Cương-thường vững trụ chốn non [Nùng.
Sân Trình cửa Khổng thơm bia tạc,
Phụ tử, quân-thần rạng vẻ trông.
Còn đất còn trời non nước mãi,
Quốc dân vận hội ở trong vòng.

MMDCLXXVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Xem cuộc tang-thương những lạnh [lùng.
Hạt giống văn-minh từ đất Bắc [lùng.
Tiếng chuông đạo-đức tỉnh trời Đông
Bản khai đã sẵn nền văn-hiến,
Toàn thịnh nên chuyên học phổ thông
Nữ giới mở mang thời đại bán,
Chị em đâu tả biết hay không ?

Phạm-đình-Ngân. Chi-né

MMD LXXVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Nhức tiếng rừng nho Khổng thành [cung.
Trước mõ sông hồ vang bể Bắc,
Nay chuông bến Nhị rức trời Đông,
Nhơn nhơn huân-nghiệp truyền bia đá
Sau sát tài hoa chói bảng rồng.
Trải mấy triều nay niên giáp đệ,
Khoa danh bất nhượng Bắc Nam Trung

MMDCLXXIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Có tiếng có Quyên cũng la lùng.
Ngày lẫn rừng nho vin quế hạnh,
Hôm chơi bể toánh cợt hoa hồng
Hương còn bát-ngát in dòng Nhị,
Bút vẽ quanh co khắp Á đông.
Tài sắc vang lừng trong vũ-trụ.
Hỏi người tri-kỷ biết hay không ?

Bùi-thúc-Hằng
Làng Tiểu bàng, Kiến-an

MMDCLXXX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long
Giáo-dục gây nên tự tổ tông,
Trước Lý biết bao tay tuấn kiệt,
Sau Lê tỏ mấy mặt anh hùng.
Rừng nho nay mở quang đường rộm,
Cõi học người đi lắm lối thông.
Cửa thánh thời trung ngày rộng mở,
Dưới trời nòi giống đội ơn chung.

Hồ-văn-Dực
Làng Lưu-khê, Hà-đông

MMDCLXXX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Danh tiếng vang lừng cõ Á-đông
Đạo thống giáp công hoàng đế bá,
Tôn vinh xa gác tướng [illegible] công.
Một gương luân lý treo kim cổ,
Đôi cột cương thường ngất Bắc Trung
Lên ngọn Nùng-sơn mà ngoảnh lại,
Gió xuân đàn Hạnh nức hương nồng

Nguyễn-hữu-Nguyên
11, Rue de Đồng-khánh, Nam-định

MMDCLXXXI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu mạo ngày nọ có nhớ không ?
Cựu-học rừng nho chưa đã cỗi,
Tân-trào bể t ánh vẫn còn mong.
Qui-mô Nghiêu Thuấn bia bền đá,
Nề-nếp thi-thư cột vững đồng.
Khổng Mạnh xưa kia người nước Lỗ
Đến nay phụng sự khắp tây đông.

Trần văn Khai
9, Rue Cao-đắc-Minh, Hanoi

VIỆC HANOI

Thời - tiết

7 giờ 31 độ
15 giờ 31 độ

Lịch ngày mai

Dương-lịch

Thứ bảy 19 Juillet 1924
S. Vincent de Paul

Âm-lịch

18 tháng sáu năm Giáp-tí
Ngày Kỷ hợi
Hành Mộc, Sao Nữ Trực Định.
Kỵ Hành-táng, Phá-khoán, Giá-thú.
Nên Tế-tự, Ký-phúc, Cầu tự, Thương-biểu, Xuất-hành, Quan-ké, Kết-hôn, Vấn danh, Tiến nhân, Dĩ tí, Giải-trừ, Hội-hữu, Tài-vụ, Tu tạo, Động thổ, Thương-lượng, Thu-trữ, Nạp-tài, Lập-khoán, Giao-dịch

Giá thóc gạo :

Gạo hạng nhất, một tạ.	10 $ 10
— nhì —	9 67
— ba.	8 97
Thóc.	5 70
Bắp ngô	5 30

Giá bạc. — Kể từ ngày 18 Juillet 1924, giá bạc ở kho Nhà-nước định à 10 f. 10.

Tin nước. — *Bắc ninh ngày 16 juillet 10 giờ 30* — Đường thuộc-địa số 18 bị đứt mấy quãng vào chỗ kilomètre 18 + 800 và 21 + 800. Viên thị dịch lục-lộ đã đến tận nơi để chữa.

Lạng-sơn 15 juillet 15 giờ 45. — Đường Lạng-sơn lên Lộc-bình nay đã đi lại được

Lao-kay 16 juillet 8 giờ 40. Nước sông Hồng-hà xuống. Lúc 6 giờ sáng đo được 78 m 496.

Quan Toàn-quyền vào Saigon.

Tối hôm qua quan Toàn-quyền Merlin cùng với quan Quản-lý văn-phòng và một quan võ hầu đi đi chuyến xe-lửa thường chạy vào Vinh hồi 8 giờ, sở Hỏa xa có mắc một toa *salon* riêng ở sau xe để quan Toàn-quyền ngồi. Các quan thủ-hiến các sở ra ga tiễn ngài gần khắp mặt.

Sáng hôm nay, quan Toàn-quyền đi ô-tô tự Vinh vào Huế rồi rẽ sang Đa-lạt nghỉ mấy bữa với quí phu-nhân hiện vào đó từ đầu tháng, rồi mới vào Saigon.

Quan cai-trị Dupuch chánh tòa giao-thiệp với các báo quán cùng các quan ở văn-phòng quan Toàn-quyền và bảy tám viên thư-ký ta thì ngày 21 này sẽ xuống Haiphong để đáp tàu *Orénoque* vào Saigon.

HỎI

CÁC NHÀ LÀM BÁNH, nên mua Carbonate amoniaque.
CÁC NHÀ THỢ GIẶT, nên mua Chlorure de chaux.

HIỆN CÓ BÁN TẠI :

NHÀ BÁ CHƯƠNG
(Hiệu Báo-chí MONTÉS)
HANOI

CÔNG-TY ĐIỆN-KHÍ ĐÔNG-PHÁP

Tôi về Pháp, kể từ 17 juillet này, việc tổng quản-lý công-ty điện-khí Đông-pháp sẽ quyền Monsieur Manus, vậy các thư tín sẽ gởi cho Monsieur Manus.

Tổng quản-lý,
G. PELLETIER

Tình hình Vân-nam. — Cái duyên cớ hiếm toa xe-lửa chở hàng mà bản báo đã nói trong một số trước thì nay hỏi ra là tại trên Vân-nam mất mùa to, bao nhiêu toa mấy nhà cần gạo đều thuê để tải lên trên ấy cả.

Trong mấy tháng vừa rồi, ở Vân-nam đói lắm, là v bị hạn hán mất gần hết đều nỗi các sông các suối cũng đều khô cạn không có nước mà ấu. Nay ở Mông-tự người ta nói rằng một thùng nước bán đến 2 hào Trung-hoa (bằng hơn 1 hào ta) và ở Kokéou một thùng nước mua đến hơn một hoa-nguyên (7, 8 hào ta) Chính-phủ trên ấy phải tải gạo của ta sang nhiều lắm mà độ rầy thì đã bớt rồi. Toa xe hỏa chở hàng hiếm là tại thế.

Tại phủ Thống-sứ. — Quan cai-trị Vayrac, chánh tòa Kiểm duyệt Nam-bảo tại phủ Thống-sứ nay được phép 3 ngày nghỉ tại Vân-nam.

Ai được phiếu công-thải ?

Những ông được phiếu công-thải hàng ngàn đồng trở lên tất ông nào cũng sẵn lòng làm phúc. Vậy xin liền các ông một cách làm phúc, rất công hiệu là mua trữ lấy ít thuốc **hoàn tán thuốc gia truyền** *và* **sâm quế thục cao** *thượng-hạng ở hiệu* **QUẾ-LÂM, 42 phố Phúc-kiến Hanoi** *để dành mà cứu cấp cho những người bệnh hoạn thì không gì làm phúc bằng.*

Muốn bán một khu đất có tường chung quanh ở phố Cột-cờ, số 37, giá 5$00 một thước.

Hỏi tại ông Belleville ở nhà Thương Bảo-hộ. 3864

Đài kỷ-niệm các binh sĩ trận vong. — Quan cai-trị Tustes nay cử thay chân quan cai-trị Vayrac trong hội-đồng dựng đài kỷ-niệm tại Hanoi cho các binh sĩ trận vong trong năm 1914-1918.

Các thể-lệ mới về việc tuyển vào ngạch thư-ký bản-xứ. — Lý ra thì phàm các tân-ký tập sự của các công-sở Đông-pháp phải tuyển ở trong những người có bằng Thành-chung Pháp-Việt (Diplôme de fin d'études complémentaires) hay là bằng Cao-đẳng Tiểu-học Tây (Brevet d'Enseignement primaire supérieur)

Sau này sẽ có nghị-định nói rõ những sở nào vì đông người xin quá mà vẫn phải mở kỳ thi tuyển ở trong những người có bằng Thành-chung hay bằng Cao-đẳng Tiểu-học Tây.

Nếu không có hoặc không đủ số người có văn-bằng thì các ngạch có thể điền bằng cách mở kỳ thi cho những người không có văn-bằng cũng được dự thi nhưng ít ra phải 22 tuổi và hợp với các thể-lệ bắt buộc những người xin vào công sự trong các ngạch thư-ký xưa nay.

Những người không có văn-bằng mà được thi vào các ngạch thì sẽ bổ làm thư-ký tập sự niên bổng là 360 đồng.

Thứ bậc và lương bổng của các ngạch thư-ký, đối với những người vào hạng nói trên ấy thì nay thêm mấy khoản sau này :

Thứ bậc	Niên bổng	Thời-hạn	Hạng
Hạng hậu (ngang với hạng tập sự của những người có văn-bằng).	450$	18 tháng	Hạng tư
Hạng tam	400$	18 »	—
Hạng tập-sự	350$	1 năm	—

Từ hạng sáu trở lên thì sẽ được thăng chức y như những người có văn-bằng.

Nghị-định này chỉ thi-hành đối với các ngạch thư-ký nào mà điều lệ đã do nghị-định ngày 18 Avril 1919 chỉnh đốn lại, hay là các nghị-định sau mà thứ bậc với lương bổng cũng y như các ngạch nói trong các nghị-định ấy.

Thể lệ tạm thời. — Những người không có văn-bằng mà đã được bổ vào trong các ngạch rồi thì vẫn được giữ nguyên cái địa-vị của mình bây giờ và sau này có thể được thực thụ và thăng chức y như những người có văn bằng. Những người không có văn bằng và đã thi đỗ vào các ngạch từ khi chưa có nghị-định này mà chưa được bổ thì sau này sẽ có nghị định cho bổ.

NHÀ CHO THUÊ

Có cửa hàng, có ngõ đi riêng, 8 buồng, có máy nước, máy đèn, số 39-41, phố hàng Điều.

Hỏi tại số nhà ấy vào hồi từ 1 đến 2 giờ chiều. 3867

NHÀ CHỚP BÓNG PALACE

Cần-cáo

CHỚP BÓNG MÙA HÈ. — Bắt đầu từ ngày 15 Juin giờ đi cho đến hết vụ hè thì nhà chớp bóng PALACE đóng cửa không chớp ban tối, c ỉ chớp mỗi tuần lễ có hai buổi ban ngày thứ năm và chủ-nhật mà t ôi còn những buổi tối thì e ớp trước của Cafe Métropole.

TẠI RẠP PALACE

Mỗi tuần lễ 2 buổi ban ngày
THỨ NĂM VÀ CHỦ-NHẬT

Mỗi lần chớp mới chương-trình khác nhau

Giá vào xem vẫn như cũ

Thăng-thưởng trong ngạch quan lại. — Các viên-chức trong ngạch quan-lại có tên sau này đều được thăng chức :

Thăng án-sát hạng nhì đổi hàm Hồng-lô tự thiếu-khanh :

M. Lê-huy-Chước tri-phủ hạng n ất quyền án-sát Hà-nam.

Thăng tri-phủ hạng nhất đổi làm Hàn-lâm-viện thị-độc :

MM. Lê-đ - Lục, tri-phủ hạng nhì tại phủ Khoái-châu tỉnh Hưng yên ; Trần-văn - Đại, tri-phủ hạng nhì tại phủ Kiến-xương, tỉnh Thái-bình.

Thăng tri-huyện hạng nhất đổi hàm Hàn-lâm-viện trước-tác :

MM. Hoàng - mộng - Lệ, tri-huyện hạng nhì tại huyện Mỹ-lộc tỉnh Nam-định ; Từ-bộ-Thực, tri-huyện hạng nhì tại huyện Cẩm - khê tỉnh Phú-thọ ; Hoàng-tích Phụng, tri-huyện hạng nhì tại huyện Bình-lục tỉnh Hà-nam ; Vũ-ngọc-Liễn, tri-huyện hạng nhì tại huyện Yên-dũng tỉnh Bắc-giang.

Thăng tri-châu hạng nhất đổi hàm Hàn-lâm-viện tu soạn :

MM. Ng-đ-Hương, tri-châu hạng nhì tại Hà cối tỉnh Hải-ninh.

Thăng tri-châu hạng nhì đổi hàm Hàn-lâm-viện biên tu :

MM. Đ nh-ông-Nhân, tri-châu hạng ba tại châu Đà-bắc tỉnh Hòa-bình ; Hoàng-nghĩa-Đồng, tri-châu hạng ba tại châu Bình-gia tỉnh Lạng son.

Thăng thừa-phái hạng ba (từng bát phẩm) :

MM. Hoàng-văn-ST, tại Bắc-giang ; Nguyễn - đăng - Trâm tại Kiến-an ; Nguyễn-tấn-Minh, tại Sơn-tây ; Ng-hữu Tu, tại Bắc-ninh ; Ng-văn-Thục, tại Hòa-bình ; Ng-du-Cửu, tại Hà-nam ; Phạm-ngọc-Thiên, tại Bắc-kạn ; Vũ-v-Luyện, tại Phú-thọ.

Thăng thừa-phái hạng tư (chánh cửu phẩm) :

MM. Hoàng-duy-Chanh, tại Thái-nguyên ; Phạm-thế Cửu, tại Hà-nam ; Đỗ-gia Thái, Lê-văn-Than, tại Phú-thọ ; Kiều tri-Trực, Ng-quỳnh-Tấn, Ng-đăng-Am, Ng-đức-Độ, tại Hà-đông ; Ng hữu-Thanh, tại Bắc-giang ; P ùng-hữu-Quỳnh, Ng - đức- Long, Nông-v-Tài, tại Lạng-sơn ; Ng-văn-Đông, tại Kiến-an ; Ng-du-Liên, tại Thái bình ; Ng đình Tiến, Trần-mạnh-Hưu, Đặng-đình-Cầu, tại Bắc-ninh ; Ng-như-Gi tại Nam-định

Tòa án binh. — Ngày hôm qua, Tòa án binh đã xử những việc như sau này :

Đào binh. Bùi-văn-Bột là lính khố đỏ, ngày 19 mars trước bỏ trại đi mất, quan binh phải cho hai người lính đi bắt thì hôm 26 mới về. Bột cãi rằng ưng mộ để xin làm thư-ký ngạch binh, chứ không muốn làm việc linh. Bởi vậy tòa phạt 2 năm tù.

Ng-văn-Thuận cũng là lính khố đỏ cũng vì tội đào binh bị tòa phạt 3 năm tù.

Ăn cắp tiền. - Nguyễn-Lại là bếp khố đỏ, cắt túi của một người bạn lấy 160 đồng, bị tòa phạt 18 tháng tù.

Đào binh và ăn cắp. — Đỗ-v-Ốc là lính pháo-thủ ở Đáp-cầu phạm ba tội là : Đào binh, bỏ hoại áo quần và ăn cắp đồ binh. Hỏi thì Ốc không chối điều gì cả. Tòa phạt 3 năm tù.

Hội chợ Hanoi

Các gian hàng hàng bắt đầu cho thuê từ 1er Juillet 1924.

Tòa án Trừng-trị. — Sáng thứ năm, tòa án Trừng-trị xử những việc sau này :

Kẻ cắp đánh mật-thám. Hôm 1er juillet 1924, một người mật-thám tên là Trần-văn-Soạn gặp tên Ng. văn-Hai xưa nay vẫn là đứa ăn cắp ở chợ Đồng-xuân, bèn nắm lấy khám thì t ấy trong túi áo và mũ có nhiều giấy bạc, hỏi thì nó nói là tiền đánh bạc được. Người mật-thám ấy nghi là tiền ăn cắp, liền giải về sở để xét. Khi đi đường thì nó giằng co, đánh người mật-thám ấy mà chực chạy. Sau biết không thể nào trốn được thì nó dọa người mật-thám rằng nếu bắt nó khi ở tù ra sẽ tìm cách đánh chết. Tòa phạt 1 năm tù và 5 năm biệt xứ.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai),

BẠCH-TUYẾT LƯU-NGÂN

(Ngôn-tình tiểu-thuyết)

Truyện một cô nữ-sĩ người nước Anh, học rộng tài cao, khinh thân trọng nghĩa, cầm cái ơn tri-kỷ của người yêu, mà chịu đem đa thịt mình ra cho người thích chữ, dầu mài rơi thịt nát cũng chẳng quản gì đến thân. Cái nghĩa-tâm hiệp-cốt của cô, thiệt mấy-mươi mấy-thuở chưa ai bì kịp. Chuyện chép rất lý kỳ, vậy xin dịch ra để công hiến các bạn độc-giả.

PHẠM-BÌNH-CẨM dịch-thuật

Bấy giờ Ái-diệt-sinh và Lộ-tư-kha đã biết tin Thẩu tư cũng với Tư-đức đính hôn. Kỳ thủy họ cho rằng cái dichúc đó không hợp tự tức không trúng cách, thì dầu cho có đẩy cũng chẳng làm gì. Nay họ lại đổi giọng, đại khái họ nói : chẳng là lúc Mễ-nhân hấp hối gần chết, thì Tư-đức ép phải làm, chứ quyết nhiên không phải là bổn tâm Mễ-nhân muốn vậy, vân vân. Thẩu-tư hằng ngày vẫn thường đến thăm nàng Tư-đức ở nhà Huân-tước phu-nhân. Chung tình một mối, vui về xiết bao. Nhưng ngặt vì còn việc kiện kia chưa xong, cho nên trong lòng cũng còn có điều áy náy. Đã hay rằng lẽ của mình thẳng đấy, nhưng thay đen đổi trắng, hoàng kim dễ hắc thế-tâm ; nhất lý nhì tiền, trên bạc đâm toạc tờ giấy ; hai nhà kia (chỉ Ái-diệt-sinh và Lộ-tư-kha) nó dư thế dư thần, sẵn tiền sẵn bạc, bao nhiêu luật - sư danh giá ở trong nước, nó thuê đến cãi kiện cho nó cả, mình thì tiền chẳng có, thế thì không, mượn được hai ông luật-sư quèn, nhưng tiền công chưa có mà trả đã đành, đến những tiền bắt chỉ, tiền vãng phảo, cũng không lấy đâu mà chu biện được. Nhất vị chỉ thông vào mấy hàng chữ lem nhem ở trên lưng mỹ n ân kia mà thôi, coi vậy thì trúng chọi với đá, được thua chưa biết thế nào ; nhưng cứ xem một mỏng mọt dày, tình thế thấy đã nguy ngập ; bởi vậy cho nên lòng chàng lúc nào cũng thường hồi rồi không yên.

CHƯƠNG THỨ XIX

Đến hôm phiên tòa, mới tám giờ rưỡi sáng, Huân-tước phu-nhân, Thẩu tư, Thang-mạch-tư phu-nhân, và nàng Tư-đức đã cùng nhau một lũ đến tòa. Thang-mạch tư phu-nhân bữa đó đến tòa, là đến để làm chứng cho nàng Tư-đức vậy. Đến nơi thấy tòa sở nguy-nga, uy p ong hùng tráng tắc riêng luống đã sờn lòng ; nghĩ bụng thà rằng giảm thọ đi mấy năm còn hơn là phải đem thân đến chốn này vậy, Thẩu-tư dắt nàng Tư-đức đi về phía bên tả, hỏi thăm thì thấy nói Văn-phương luật-sư đang ngồi đợi ở trong tòa, chàng bèn vào qua một cái cửa cuốn, rồi rẽ bước theo lối hàng hiên. Đang đi chợt thấy trên tường có treo một cái bảng gỗ, trong bảng yết thị những việc xét xử trong phiên tòa hôm ấy, việc gì trước, việc gì sau, Tư-đức ngẫng n in thấy việc mình xét trước tiên cả, nghĩ mình là dân-bà con gái, nay phải đem thân đến chỗ công môn, trong lòng không khỏi bồi hồi e-ấp. Đi mươi bước nữa, bỗng gặp một người cao lớn, lực lưỡng, thì ra người ấy là linh cảnh-sát đến gác cửa. Bèn trong cửa, kẻ ra người vào đông như mắc cửi. Một lát thấy Văn-phương luật-sư tay cắp cái cặp, đầy ắp những giấy, ở trong đi ra, bèn hỏi mà rằng :

— Các ngài đã đến đấy ư ! Tôi đang lo các ngài đến chậm. Việc của ta xét hỏi trước nhất đấy, các ngài đã biết chưa ? Quan tòa thấy luật-sư của bên bị, toàn thị những tay có danh tiếng cả, chắc là cái kiện này cãi còn dai ; cho nên phải để xét trước, chẳng sợ không kịp giờ. Mà xem ra cũng là nể mặt n sư cả đấy.

Nói đến đấy, nghẹn hơi lên cổ, cơ hồ không thở ra được ; đoạn rồi lại nói tiếp rằng :

— Không hay gia-huynh tôi bữa nay làm thế nào mà cãi lại được. Nghe bên bị nó nhiều luật-sư lắm, cả thảy có đến ngoài hai mươi người. Một người mà địch với hai mươi người, thì địch làm sao nổi, Tuy vậy, nhưng được cái gia-huynh tôi cũng không phải là tay non, mà cái lý bên mình lại được cái lý cứng, thì may ra cũng còn có cơ kéo lại được chăng.

Nói đoạn, dắt nhau lên trên từng trên, là chỗ công-đường hội-nghị. Lên đến nơi thấy nhan nhản những người, bao nhiêu luật-sư trong nước kéo nhau đến tận nơi, đến để xem cái kỳ án đó tòa xét xử ra sao, mỗi hàng ghế thứ ba. Thẩu-tư khẽ nói với Tư-đức rằng :

— Gớm chưa ! Bên kia nó thuê biết bao nhiêu là luật-sư, tôi đếm cả thảy vừa vặn 23 người. Không biết bữa nay Nhã-các làm thế nào mà chống chỏi lại được với đám địch - quân đỹ đội nhường ấy !

Tư-đức nói :

— Kiện còn phải có lý, chứ lấy thịt đè người, cậy giàu hiếp nghèo sao được.

Khi đó hai anh em Văn-phương đang ở trong đám đông người đi lại. Nàng Tư-đức là một nhà làm tiểu-thuyết, khéo thể tất nhân-tình, nàng không nói ra, nhưng vẫn để ý quan sát từng người, xem người nào lo, người nào mừng, người nào kém người nào giỏi, người nào không, kịp khi thấy Văn-phương đến, nàng bèn khẽ hỏi người kia là ai ? Văn-phương trỏ từng người một mà rằng :

— Ông lão kia là một nhà đại luật-sư, rất có danh tiếng. Người bên ông lão đó là Phi-đức Tư-đích, quan cố-vấn của các bậc vương-hậu, cũng là một vị quí-nhân. Người liền Phi-đức Tư-đích là một nhà làm đơn, giỏi đã có tiếng, kế đến người ngồi sát ngay bên đó là Bách-lai-phúc, cũng là một quan cố-vấn của Vương-hậu. Rồi đến người đeo cặp nhãn kính kia, là Xi-nhĩ-phủ, cũng là quan cố-vấn, người ấy vừa giỏi luật lẽ, lại có tài hùng-biện, còn người ngồi cạnh đấy thì tôi không biết tên, nhưng xem dáng dấp người, thì dường như cũng là tay giỏi vậy, sau rồi đến người ngồi xế về đàng sau một c ái đó là Tư-đích-cảnh, cũng là một tay có tiếng ở đời nay, ngồi cạnh Tư-đích-cảnh là Hoa-nhi-tư, gia huynh tôi nói người ấy cãi kiện tài lắm, hễ thừa được một chút gián khích của người mà công kích, thì lời nói cứ buông buột như tên. . .

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY
BỌC VÀNG
Máy đủ-ngọc,
15 chân-kính
Mặt mỉ kim
có chất dạ-quang
BẢO-HÀNH 20 NĂM.
Giá..... 11 $ 50
BÁN TẠI HIỆU:
A. PERROUD (Nhà xanh)
20, Phố Paul Bert, — HANOI
2000

號正泰金
茶名子獅

Thưa các ngài,

Chúng tôi mở ra lại Haiphong, Hanoi, hai cửa hàng đều được các ông-bà có lòng quý-hóa chiếu-cố cho nhiều, lấy làm đa tạ lắm.

Nay bản chủ-nhân tựa lòng quý-hóa mà hết sức kê-cứu về các thứ trẻ lại thật là hơn cả các hiệu khác, không giám nói lấy hay, xin mua về thử, so-sánh thì đủ rõ là các hiệu khác còn kém xa.

KIM-THÁI

HAIPHONG: Số nhà 140, Phố Khách, Téléphone 272.
HANOI: Số nhà 3, Phố hàng Ngang, Téléphone 480.
2001

HIỆU
MINH-DƯỜNG
MAI-CHÍNH TỔNG CỤC
của Bông pháp Yên-thảo công-ty
HÀN BUÔN VÀ BÁN LẺ
CÁC THỨ THUỐC LÁ VÀ BÌ ĐÁ
Giấy phố hàng Gai số 83

NHÀ BA-CHUÔNG
TỨC LÀ HIỆU BẢO CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Ông Montès nhượng hiệu Bảo-chế của ông cho ông Domart, bảo-chế sinh-viên hạng nhất về cao đẳng học đường Paris đã một năm nay. Ông Domart tự trông coi lấy việc chế thuốc, và thuốc chế bao giờ cũng rất cẩn-thận, nhờ về thế mà hiệu bảo-chế ấy rất có tiếng.

Thuốc gởi đi xa cũng rất chóng. Ai muốn hỏi giá, hay hỏi điều gì cũng trả lời ngay.

Hành hung. — Một hôm một người đàn bà tên là Ng.-thị-Tinh đi xem át vê không biết vì cớ gì bị Lê-v-Thinh là thợ phên đánh bị thương. Hỏi thì tên Thinh chối không nhận lẽ gì. Vì có chứng cớ nên tòa phạt 10 quan.

Đầy tớ chủ nhà. — Tên Trần-thị-Hà ở phố hàng Nón kiện đầy tớ gái là Ng.-thị-Vân ăn cắp tiền và đồ nữ-trang rồi bỏ nhà trốn đi. Hỏi thì thị Vân khai rằng một hôm chủ có đưa đến hiệu cho một người Tây để lấy tiền, nhưng nó không nghe, rồi bỏ không ở nữa, bởi vậy chủ thù mà vu cho là ăn cắp. Tòa xét chứng cớ không đủ nên tha cho Ng.-thị-Vân.

Vú em bất lương. — Lê-thị-Tư ở vú sữa, một hôm biết chủ nhà để thìa khóa ở đầu giường chủ ngủ say thì lấy mở hòm ăn cắp 45 đồng và những vé Van-bảo. Đến sáng thị Tư ta sự đi gánh nước rồi cút thẳng. Tòa phạt con vú bất lương 3 tháng tù.

Bội tín. — Phạm-văn-Tiên làm bồi, mượn của người quen là Phạm-văn-Bản làm xã-lích một cái áo tơi rồi đem bán lấy tiền tiêu, không trả nữa. Tòa phạt tên Tiên 3 tháng tù.

Đàm bạc ở ngõ Phát-lộc. — Ng.-thị-Chinh tức Lộc, buôn bán, phải phạt 1.000 quan án treo về việc cá bạc lấy hồ. Những con bạc là Trần-thị-Sáu, Ng.-thị-Hai, Ng.-t.-Huệ Ng.-thị Hai đều không có nghề-nghiệp gì mỗi người phải phạt 50 quan án treo. Tòa cho án treo là vì đám bạc này toàn đàn bà cả và tiền mặt bắt được không có mấy.

Bằng Cao-đẳng học-đường tốt-nghiệp. — Bằng của những sinh-viên các trường Cao-đẳng mới đây kỳ thi tốt-nghiệp vừa rồi nay đã làm xong. Vậy các sinh-viên nên lại ngay nhà Cao-đẳng Học-chính mà lĩnh về.

Một cái xác chết trôi. — Sáng hôm 16 Juillet, vào hồi 10 giờ, tôi xuống khám khúc đê Gia-thượng, trông thấy cái xác trôi, có thuê thuyền ra vớt. Đến địa-hạt làng Tình-quang, cách Gia-thượng độ 4-00 thước tây mới vớt được.

Tôi nhận ra rằng cái xác trôi ấy là người con gái độ trong vòng hai mươi tuổi, mặc áo thâm, quần trúc bâu, còn một thì không được rõ vì xác nằm sấp. Tôi có báo lý-trưởng đi trình quan sở tại để khám xét rồi sẽ chôn.

Vậy xin có lời tỏ cùng ông bà nào có người nhà thì lại mà nhận.

Tạ-văn-Tiếp lại cảo

Một vạn mà còn được hơn mươi — Tối hôm hội Tây vừa rồi, sở công-chính thành-phố cho chăng ở chung quanh bờ hồ những một vạn cái đèn xếp, mà ng e nói lúc tan hội chỉ còn lại có hơn bốn chục cái là tại trẻ con người lớn ăn cắp đèn và nến tệ lắm, mà chính những phu lục-lộ là người trông-nom việc thắp đèn mà cũng ăn cắp. Ngày hôm ấy sở Cẩm đã bắt được một lũ trẻ con và hơn bảy tám người cu-li lục-lộ về tội ăn cắp đèn.

Trâu húc lòi ruột. — Sáng hôm qua người ta có khiêng về nhà thương Hanoi một đứa trẻ con 10 tuổi ở Vĩnh-yên, bị trâu húc lòi ruột. Đem về đến nơi thì chết ngay.

Ai mất xe đạp? Có một cái xe đạp đàn bà của ai bỏ trong nhà giấy tép. Người nào có xe ấy đến đòi thì sở giấy thép sẽ trả lại.

Cái nạn ô-tô — M. Gastaldi ở Haiphong lên, có trình cẩm rằng sáng hôm qua hồi 11 giờ 15 cái ô-tô do ông vận máy đi đến kilomètre thứ 3 đường Gia-lâm, thì đụng phải một người đi xe máy một. Người này bị trọng thương đã phải đưa ngay vào nhà thương điều-trị.

Cuộc bình-văn của hội Uẩn-hoa. — Đến ngày 20 Juillet này, 8 giờ tối, ở hội-quán hội Uẩn-hoa, số 19 phố cửa Đông (tức là trường Xã-tế av. Gal Bichot) sẽ mở cuộc bình-văn lần thứ nhất. Hôm đó ông hội Phùng ngọc-Tuệ sẽ bình-luận về sự đạo-đức trong xã-hội ngày nay. Vậy xin tó lời kính mời các ngài hội-viên đúng ngày giờ hôm ấy đến dự-thính đông cho.

U. H. H. kính-cáo

BẢN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói	0$05
Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói	0$10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh-hương) bọc vào hộp bằng kim mỗi hộp hai mươi điếu	0$20

TIN NƯỚC LÊN XUỐNG

Trên sông Hồng-hà

	17 Juillet hồi 6 giờ	18 Juillet hồi 6 giờ
Lao kay	79.00	79 60
Yên-bày	29.57	30.02
Việt-trì	14.80	14 95
Hanoi	10.34	10.44
Vạn-yên	14.15	16 75
Hòa-bình	7.88	8.40
Tuyên-quang	8 85	8.40
Phú-đoan	22 79	22.91
Phú Yên-bình	1 40	1 70

Trên sông Thái-bình

	17 Juillet hồi 6 giờ	18 Juillet hồi 6 giờ
Thái-nguyên	22.67	21.75
Lẫm	3.40	3.50
Phả lang-thương	3.80	3.98
Đáp-cầu	4.16	4.32
Phả-lại	3.98	4.11

Bị đòn đau. — Có lệnh của tòa án cho sở Mật-thám ra xét về việc chú Khách tên là Ton Lưu bị đòn đau hiện còn nằm nhà thương tuộc-địa điều trị.

Thủ-quỹ bất lương. — Một tí ấy ký đi thu tiền của nhà bán sữa bị chủ thưa lường mất số tiền là 2185 đồng thì sở mật-thám đã cho bắt lấy khẩu cung.

HÀ ĐÔNG

Cướp. — Quan Biện-lý Hanoi đã ấy quyền cho sở Mật-thám về xét cái việc cướp nhà một người làng Mai-lâm là Mai-thanh-Các.

KIẾN-AN

Nghỉ phép. — Quan tuần-phủ Ng-đình-Quí được phép 20 ngày nghỉ tại Trung-kỳ.

Quan án-sát Hoàng-huân-Trung sẽ lên quyền tuần-phủ trong khi quan tuần-phủ Ng-đình-Quí đi vắng.

VIỆC TRUNG-KỲ

THANH-HÓA

Ngã cây chết người. Ở làng Hoằng nghĩa thuộc phủ Hoằng-hóa, hôm 14 có người trèo lên cây dừa cao hơn 40 thước ta, không may xảy tay ngã xuống cái ao ở gốc dừa, cắm thẳng đầu xuống bùn như đóng cọc vậy, nên chết ngay lập tức. Nguyên cái ao đó cạn không có nước cho nên có đất mềm như bùn, nên từ trên cao rơi xuống cắm đầu xuống bùn sâu quá nên không tài nào cứu được.

ĐA-LẠT

Ngạch tòa sứ. — M. Nguyễn-văn-Lan tham-tá ngạch các tòa sứ Trung-kỳ, tổng-sự tại Đa-lạt thì nay kiêm cả chức kế toán tại xã Đa-lạt thay M. Doassans biên tập ngạch cai-trị về Pháp.

PHAN-THIẾT

Bị xe lửa nghiền. — Ngày mồng 3 vừa rồi, một đoàn xe lửa khi đi ngang thành Phan-thiết thì đụng phải một người đàn ông ở dưới ruộng đi lên. Nghe chừng người này điếc, vì tài sẽ đã rúc còi mà hắn ta không tránh, khi lùi máy lại thì cũng quá rồi, cái người khốn nạn kia đã bị nghiền nát rồi.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Chết đuối. — Năm giờ chiều thứ tư ở mé làng Cẩm thuộc địa-phận làng Bình-động có đứa con gái 11 tuổi tên là Bùi-thị-Ý đi tắm bị chết đuối. Xác nó tìm mãi đến 18 giờ mới vớt được, khám xét xong giao cho cụ nuôi nó là Lê-v-Thưởng, 53 tuổi, ở Bình-động để mai táng.

Hai trăm năm đồng bạc. — M. Năm Raphael 24 tuổi, buôn bán, nhà ở đường Bonnal, số 160, có đơn trình đưa đầy tớ trai tên là Trịnh-văn-Hậu, 35 tuổi, ăn cắp 205 rồi trốn đi mất.

Giết ra tòa. — Ng-đình-Anh, 26 tuổi phải giải ra tòa về tội đu đăng; Ng-v-Luật 16 tuổi và Ng văn-Viên 19 tuổi, đều phải giải ra tòa về tội ăn cắp.

Việc Nam-kỳ

SAIGON

Lừa cho bạc để bắt cướp. — Đêm hôm thứ sáu 4 juillet có một bọn ba tên đó biết một nhà kia ở ngõ hẻm Espagne là nhà những người Trung-kỳ và Bắc-kỳ đi làm ăn ở thuê, hôm đó vào khoảng đầu tháng chắc có mở sòng bạc to, định vào cướp giật. Ba tên xông vào, một tên cầm súng lục dọa bắn, còn hai tên thì cướp bạc. Bấy giờ có một người đàn bà Bắc-kỳ, người cao lớn lực lưỡng, mới bảo ba tên kia rằng: « Anh em cướp giật làm gì cho phiền, mà có được là bao, theo tôi xuống nhà tôi đem bạc cho mà sài ». Bọn kia nghe lời theo xuống. Người đàn bà mở tủ lấy 17 đồng bạc đưa cho tên cầm súng lục. Tên ấy vừa chìa tay đón lấy thì người đàn bà liền nắm chặt lấy tay cầm súng mà giơ cao lên, và một tay nắm lấy tay cầm bạc mà la. Bấy giờ mọi người ở trên gác chạy xuống đánh bắt. Tên kia vì người thấp bé và lại yếu sức nên bị người đàn bà nắm chặt không thể cựa cạy được. Còn hai tên đồng đảng thì liều mạng gỡ vậy. Xông vào chém bọn đàn ông nhiều người bị thương đều bỏ chạy đi kêu linh cảnh-sát. Bấy giờ hai tên ấy mới sum lại mà đánh người đàn bà, nhưng người đàn bà không sợ, hết sức đối địch. Hồi lâu có linh đến, giải cả về bóp. Hỏi ra thì nhà kia vốn là một nhà chứa cờ bạc, mà bọn này là bọn quen cướp bạc tại sòng bạc ấy đã mấy lần rồi. Hiện nay quan trên còn đương xét xử.

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ sáu 18 Juillet 1924

Diễn hai tích:

Tích thứ nhất:

BẤT ĐỘC BẤT ANH-HÙNG

Tích thứ hai:

TỪ-THẮNG PHẤT CỜ

Tối thứ bảy 19 Juillet 1924

NHẪN NHỤC DƯ SINH.

Anh hùng nhẫn nhục dư sinh.
Giả danh nằn trong tâm tình dưng
Mà dẫn lối qui đưa đường. (thương,
Hoạn-trường sao có đoạn-trường thế (thôi.

Tối chủ-nhật 20 Juillet 1924

TIỀN TRỞ HẬU THÀNH

Hai cô á tranh chồng,
Mấy ông già nhận rể,
Đám cưới thực là thay
Trận cười khôn xiết kể

Tối thứ hai 21 1924 Juillet

Diễn hai tích:

Tích thứ nhất:

HAI RỂ TRANH KHÔN

Tích thứ hai:

BÁ ĐAO TỪ-HẢI-THỌ

Vở hát « MỘT TRẬN CƯỜI » bán tại Sán-nhiên-đài và nhà in Mạc-đình-Tư cùng các cửa hàng sách, giá 2 hào một quyển.

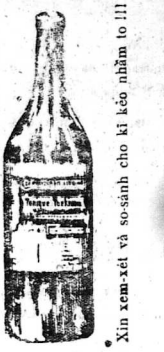
UGYL
Thuốc đặc-biệt hay, để cho già cả bé lớn ỐM YẾU thì uống cho mạnh mẹ lại, Khoẻ Khoắn và có sức lực; giá 15 quan tiền tây; Điệm thuốc nào cũng có, nếu Không thì gởi 15 quan nước (như mua ba hộp thì hộp mười lăm quan) cho ông G. LACROIX. 22, Boulevard Sébastopol Paris

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM
(Payements en timbres-postes)

Nhiều ông gởi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán khó. Vậy có lời trình các ngài biết ra những tiền đổi chỗ ở, xin thì bản-quán không nhận bằng gì trả bằng con-niêm cả.

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen
của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chữ không như có mấy thứ thuốc về những hình la, lam trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Ngày mùng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tôi Nột-các phụng lời chỉ-dụ phê rằng:
Chiếu nay đại-được phòng của MONTÈS qui ông, có chế nên một thứ rượu ấy ưa tăng ngự dụng qua rất hay, đáng nên gia thưởng, trước lục phê thị gởi cho qui được phòng chế-ông để tỏ thành-giả.
Khâm thử.

欽此
嘉其製藥得法
製補內外
調和氣血
益壽延年
功效甚大
特賜三等五品
內閣藥劑師
阿膠
人參
鹿茸
當歸

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kê những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Trang-tiền, 54
HANOI

Xin mời tiếp theo ở trang thứ tư bài báo-cáo.

Số 8g

Ngũ mỹ Tái-sinh-duyên

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Lâm-chương nghĩ thầm trong lòng rằng: chẳng hay có sao chỗ này nhiều nhặng xanh như thế, tất có duyên-cớ chi đây! *Lâm-chương* vội-vàng gọi *Thang-bưu* đến cùng xem và bảo rằng:

— *Thang* đại-huynh ơi! Đại-huynh nên lấy con dao đào chỗ đất này lên xem có chi lạ không.

Thang bưu nghĩ thầm: quan Khâm-sai phụng mệnh thánh thượng đi kinh-lược 7 tỉnh là cốt để tra xét những hạng tham-quan ô-lại, chứ gồng nhặng xanh này thì hà-tất phải kinh-lý đến làm chi!

Tuy vậy mà *Thang-bưu* nghe lời *Lâm-chương* nói, cũng bất-đắc-dĩ phải lấy lưỡi dao đào chỗ đất ấy lên xem. Trên mặt đất chẳng có chi khác, mà không ngờ đến khi đào lên, lại bỗng toẳy một vật rất kỳ dị.

Thang bưu kinh-ngạc mà rằng:

— Có một cái bọc thật to, không hiểu trong đựng vật gì!

Lâm-chương cười mà bảo rằng:

— Tôi đoán tất có duyên-cớ không sai! Bây giờ ta nên cố móc nó lên xem cái gì.

Bấy giờ *Thang-bưu* mới phục *Lâm-chương* là người cao đoán. Hai người cùng nhau cố sức móc cái bọc to ấy lên xem.

HỒI THỨ LIV

Lâm-chương trông thấy cái bọc ấy vừa to vừa dài mới bảo *Thang-bưu* mở ra xem. *Thang bưu* cắt đứt những thừng cuốn xung quanh, bèn trong lại có mấy lần vỏ cuốn chặt. Khi mở ra xem thì thấy có một cái tử-thi. *Lâm-chương* xem kỹ, thấy cái tử-thi ấy vỡ óc, như người bị búa bổ. Óc chảy đầy cả mặt.

Lâm chương thấy vậy, bảo *Thang-bưu* rằng:

— Người này tất là vì của mà bị hại, nhưng một việc không có đầu mối như việc này, còn biết tra xét làm sao cho ra được. Vả họ tên quê-quán người này, ta cũng không biết là chi-chi cả.

Lâm-chương lại bảo *Thang-bưu* mở những lần vỏ cuốn ấy ra xem thì thấy ngoài mép tấm vỏ còn có 6 chữ đét rằng: « *Kim-lang Vương-lại khoa tạo* ».

Lâm-chương nói:

— Đã có 6 chữ này thì ta có thể đò bắt được.

Lâm chương bảo *Thang-bưu* gói thi-thể đem bỏ xuống hố mà lấp kín lại rồi hai người cùng nhau xuống thuyền. Khi đến *Tế-ninh*, *Lâm-chương* truyền ghé thuyền vào bờ, lững-thững lên bộ, đi vào một nơi thị-trấn kia.

Chỗ thị-trấn ấy, tên gọi *Giáp khẩu*, cách xa tỉnh-thành độ 4,5 dặm. Người ở đông-đúc, trông rất nhiệt-náo. *Lâm-chương* ngẩng nhìn, thấy có một cái cửa hàng đồ bạc. Trong cửa hàng có một người ngồi, hình dung dữ-tợn. *Lâm-chương* nghĩ thầm: Người này tất là một đứa côn-đồ!

Bỗng lại thấy có một người gánh có đi qua trước cửa, người chủ cửa hàng gọi mà bảo rằng:

— Gánh có kia, nhà-ngươi bán bao nhiêu tiền?

Người ấy đỗ gánh có xuống, rồi nói:

— Tôi chỉ xin lấy một trăm đồng tiền đồng.

Người chủ cửa hàng nói:

— Sao đắt thế! Ta trả cho 40 đồng!

Người bán có cố bớt đi rồi cất gánh toan đi. Người chủ cửa hàng nói:

— Nếu mày không bán thì từ lần sau ta cấm không cho đi qua cửa này nữa!

Người bán có nói:

— Đường cái quan đấy, ai muốn đi thì đi, anh cấm thế nào được!

Người chủ cửa hàng chạy ra sì-mắng người bán có và xông lại tát mấy cái. Người bán có, biết sức không địch nổi, phải cất gánh đi ngay. *Lâm-chương* thấy vậy, chẳng nói chi cả, tức thì đi vào trong cửa hàng, lấy một đĩnh bạc đem ra xin đổi. Người chủ cầm đĩnh bạc đặt lên cân, rồi mở tủ lấy 600 đồng tiền trao cho *Lâm-chương*.

Lâm-chương nói:

— Đĩnh bạc của tôi những một lạng hai phân bạc kia mà!

Người chủ cửa hàng nói:

— Chỉ có 8 phân thôi! Trả 600 đồng tiền là đủ rồi!

Lâm-chương nói:

— Đĩnh bạc của tôi, rõ-ràng là một lạng hai phân. Nếu không tin thì xin cân lại.

Người chủ cửa hàng trừng mắt lên mà rằng:

— Ta đổi bạc ở đây, từ xưa đến nay, không ai dám nói lôi-thôi cả. Nếu mày còn nói chi nữa thì ta lấy tiền lại, cho mày muốn giỏi về nghề đến đâu, ta cũng không sợ!

Lâm-chương nói:

— Ta nói cho nhà-ngươi biết rằng quan khâm-sai đi kinh-lược 7 tỉnh đã sắp tới nơi, nhà-ngươi nên phải giữ-gìn, chớ có làm những sự hung-ác.

Người chủ cửa hàng nghe nói, hầm-hầm nổ-giận, giằng cả lấy 600 đồng tiền rồi ra vào tủ mà quát mắng rầm rĩ lên rằng:

— À! Mày lại dám nói như thế! Bao giờ có quan khâm-sai tới đây, ta sẽ trả tiền cho mày!

Lâm-chương nói:

— Nhà-ngươi chớ có nói càn!

Nói xong, tức-khắc quay ra *Thang-bưu* trông thấy, lại lỗi-thôi đi theo. Đi được một quãng, lại trông thấy một cửa hàng đổi bạc.

Lâm-chương bước vào, cầm tay vái chào mà rằng:

— Tôi xin hỏi thăm người một câu.

Người chủ cửa hàng vội-vàng đứng dậy mời ngồi mà đáp rằng:

— Chẳng hay quí-khách muốn hỏi cần gì?

Lâm-chương nói:

Tôi xin hỏi người chủ cửa hàng đổi bạc tại *Giáp khẩu* kia ở trên là gì?

Người chủ cửa hàng ấy nói:

— Tôi chắc quí-khách lại bị hắn bà-hiếp điều gì phải không?

Lâm-chương nói:

— Tôi trông diện-mạo hắn, không phải là người cốt mở cửa hàng để đổi bạc.

Người chủ cửa hàng ấy nói:

Câu chuyện dài lắm! Để tôi sẽ nói cho qui-khách nghe: Người ấy làm đủ trăm nghề, nào xui người kiện-tụng, nào mồ sống đồ-bác, nào chiếm đoạt gia-sản và mưu hại tính mệnh người ta, v. v. Nhân-dân trong địa-phương này, ai cũng phải khiếp-sợ hắn. Hắn giả-các mở một cửa hàng đổi bạc, nhưng ai nấy đều đã biết tiếng, không ai dám đem bạc vào đổi bao giờ. Hễ ai đem bạc vào đổi thì hắn cho bao nhiêu, phải lấy bấy nhiêu, tức là một cái dịp may cho hắn vậy. Ai nói lôi-thôi, một là hắn lấy bạc không trả, hai là hắn đánh cho mấy cái tát, một tay hắn đã cướp của thiên hạ không biết bao nhiêu!

Lâm-chương nói:

— Ô-hay! Thế địa-phương-quan ở đây lại không trị nổi hắn hay sao!

Người chủ cửa hàng nọi:

Những người bị hại cảm tức không thể chịu được, có đến kêu địa-phương quan thì các nha-dịch lại dìm đem đi, không khi nào đến tai quan được, vì chúng đều là người đi lại chơi thân với hắn cả.

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul Bert, Hanoi

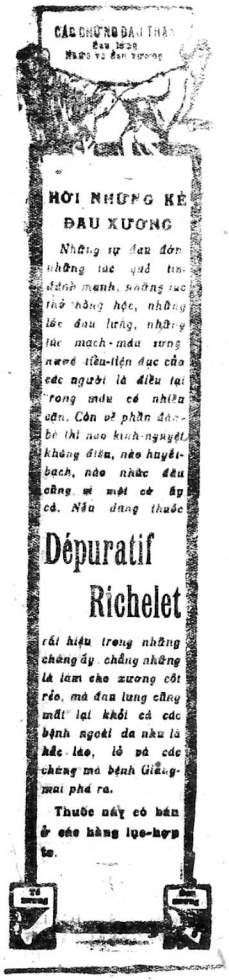
Trong những độ giới nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh ghip.

Mắc bệnh ghip, thường sốt ho, nhức đầu, đau ở khớp xương.

Muốn trị bệnh ghip, chỉ có một thứ thuốc, là :

Cachets du Docteur Rascol

0$60 một ống sáu cachets

HỠI NHỮNG KẺ ĐAU XƯƠNG

Những sự đau đớn những tục quá tinh-đánh mạnh, những tục thở không hộc, những tức đau lưng, những tức mạch-máu sưng nước tiểu-tiện đục của các người là điều tại trong máu có nhiều cặn. Còn về phần đàn-bà thì nào kinh-nguyệt không điều, nào huyết-bạch, nào nhức đầu cũng vì một cớ ấy cả. Nếu dùng thuốc

Dépuratif Richelet

cái hiệu trong những chàng ấy chẳng những là làm cho xương cốt rắn, mà đau lưng cũng mất lại khỏi cả các bệnh ngoài da như là hắc-lào, lở ná các chàng mà bệnh Giang-mai phá ra.

Thuốc nầy có bán ở các hàng lục-hợp to.

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

CÁC BỆNH SAU NÀY :

1. Bệnh ngoài da ; nhọt đầu đanh.
2. Đau xương.
3. Tào lâu ngày.
4. Đau phát-huyết-quản.

Đều trị bằng thuốc :

ROB DÉPURATIF MONTÈS

Agents d'Annonces en Europe :

L. MAYENCE & Cie

9, Rue Tronchet, PARIS

19, 21, 23, Ludgate Hill, LONDRES

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết xấu.

Trị bệnh mất máu, khí huyết suy-yếu, thần-thể mỏi-mệt, gầy-còm, hay vì kém huyết sinh ra ráo phổi lâm cho hay ho vặt, uống thuốc nầy rất để, vì có mùi thơm không có lợm bao giờ !

Bài thuốc nầy có hội đồng các quan Thầy thuốc chứng chỉ là hay.

Ấy là :

Thuốc nước bổ huyết

MẠNH HỔ

RU'Ợ'U PIPPERMINT

ĐỔI CHO ĐƯỢC HIỆU

GET !

Rượu nầy uống mát khan tiếng và tiện.

Làm bằng đường tin anh.

BÀ CHỮA NHỮNG CRÈMES BẠT-HA. e. Pha lộn với nước, rượu Bạt-hà Pippermint uống lấy làm mát mẻ lắm. Hãng cất ra từ năm 1796 ông **GET FRÈRES** ở thành REVEL (Tiền Haute-Garonne)

THUỐC DRAGÉES RABUIFAU

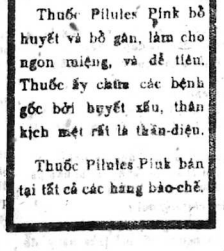
(hiệu dâu nai)

Đã năm mươi năm nay, nhiều người cũng đã biết nước có chất sắt là một thứ bổ ích cho họ, nên họ bắt chết mà nung những đanh sắt cho đỏ rồi bỏ ngâm vào bình đựng nước. Như thế thì nước ấy không bổ ích gì cả. Nếu người ta muốn cho thuốc vỏ sắt mà ngâm vào trong thân thể được thì rất phải chế tạo ra cũng giống như rượu yên chất cần thở ấn mới được. Chính một ông đại danh-y là quan Bác sỹ Rabuteau ở Ba é, ngài đã tìm ra cái lợi lợ của sắt mà chế lẫn với thuốc để ngâm vào thân thể là thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu dâu nai) thực là công hiệu lạ lùng.

Cứ dùng vài lọ, đỏ da thắm thịt, sức lực mạnh mẽ, khỏe mạnh lạ lùng, trong mình khoan khoái.

Ăn uống dễ tiêu và lại khỏe mạnh như thường.

Ở các hàng bào-chế to đều có bán cả. 2066

Nếu các ngài mệt nhọc, yếu đuối, thì nên uống thuốc Pilules Pink, kẻo sau lại hối rằng sao không uống sớm.

Thuốc Pilules Pink bổ huyết và bổ gân, làm cho ngon miệng, và dễ tiêu. Thuốc ấy chữa các bệnh gốc bởi huyết xấu, thần kịch mệt rất là thần-diệu.

Thuốc Pilules Pink bán tại tất cả các hàng bào-chế.

PHẨM,

Thứ chè tốt thời quanh năm uống lúc nào cũng thơm ngon. Thường lắm hạng chè chỉ vào độ đầu xuân thì uống được, ít lâu thì nhạt nhẽo. Đây là hạng chè già là cho nên gìn giữ đến thế nào cũng không tránh khỏi được sự biến động.

NHƯ,

Mua được hạng chè chính hiệu NINH-THÁI thời quanh năm lúc nào cũng ngon thơm. Vậy quí-khách muốn tránh sự biến động ấy xin chực tiếp quả bộ chiếu cố cho bản-hiệu tại Hanoi, Haiphong và Nam-định.

NINH-THÁI HIỆU

số 10 phố hàng Ngang Hanoi
số 113, phố Khách Haiphong
số 8 phố hàng rắng Nam-định
Kính cáo

RU'Ợ'U NHO J. K. WATSON

Là một thứ thuốc bổ mạnh nhất, cái phép chế thuốc nầy khảo-cứu đã lâu năm, và cái cách làm, lại tinh-vi cẩn-thận nên thuốc nầy là một thứ bổ mạnh nhất.

Những khi cơ-thể cần dùng phải bổ sung rất mạnh, thì dùng thuốc nầy chắc và nhậy lắm.

Bệnh huyết suy, bệnh gân yếu, bệnh ghip, bệnh sốt rét rừng, v. v.

Uống một cốc nhỏ (liqueur) hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.

Giá bán : 2$50 một litre

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống, Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Đèn cây thắp dầu tây

Mỏ đèn hạng 14 linh, thân cột bằng agathine, có tán, chân vuông bằng kim-khí dúc mạ kền, tu-bi có vẽ.

Bán chiếu hàng : **50** fr.

Hỏi GRANDS MAGASINS RÉUNIS

PHỐ PAUL BERT — HANOI

Ann. Tél. MAGASINUNI — Téléphone N° 188

CÁO-BẠCH

Quý-khách có **xe ô-tô** *muốn chữa, nên đến xem xưởng* **GARAGE BOBILLOT**, *số 7 phố Bobillot, Hanoi : Tính giá hạ hơn cả các nơi. Làm việc nhanh-nhẹn và cẩn-thận.*

Quý-khách nên **đến xem xe kéo** *hạng lịch-sự : không xe nào tốt đẹp bằng.*

Cho thuê xe ô-tô

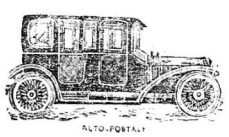
NGÀY NÀO CŨNG CÓ XE THƠ CHẠY

Công-ty PHẠM-VĂN-PHI

ĐƯỜNG YÊN LÝ ĐI CHỢ HIẾU

Ở Ga YÊN-LÝ chạy hồ 2 giờ rưỡi sáng sau chuyến xe lửa thứ nhất ở Bến-thủy và ở Vinh ra.

Ở CHỢ HIẾU (Phủ-Qui đi hồi 1 giờ chiều đến ga Yên lý vừa kịp chuyến xe lửa về Vinh và Bến thủy.

ĐƯỜNG VINH VÔ HUẾ

Ở VINH đi hồi 4 giờ sáng đến Đông-hà vừa kịp chuyến xe lửa vào Huế.

Ở ĐÔNG HÀ ra hồi 8 giờ sáng sau khi chuyến xe lửa thứ nhất ở Huế ra.

Các qui-khách đi lại đường Vinh-Đông-hà nên đi xe thơ thì được cẩn thận hơn, nhưng khi lấy vé nên có ý kẻo lầm đi vào xe khác. Muốn khỏi sự lầm ấy, xin liệt qui khách đánh giây thép trước cho bản-ty. Hễ khi bản-ty nhận được giây thép sẽ cho xe ra đón hay là cho người nhà đi đón.

Đường Yên-Lý đi chợ Hiếu thì đánh giây thép ra PHẠM-VĂN-PHI Yên-Lý gare ; — mà đường Vinh-Đông-hà thì đánh giây thép cho PHẠM-VĂN-PHI Đông-hà gare.

ĐƯỜNG SANG LÀO. — Vì độ này bên Lào mưa luôn xe không đi lại được nên xe chúng tôi cũng hoãn không chạy, nhưng đến bắt đầu từ tháng mười tây (Novembre) trở đi thì mới lại chạy.

LỤC-TỈNH TÂN-VĂN NHỰT-BÁO

(Xuất-bản mỗi ngày 8.800 tờ)

6 trương

GIÁ BÁN BÁO :

Một năm	12$00
Sáu tháng	6.50
Ba tháng	3.50

Báo-quán ở tại đường Catinat, số 157, Saigon (Cochinchine).

* Tôn chỉ của tờ báo là để truyền-bá tư-tưởng văn-minh của **Pháp-quốc, luận về kinh-tế lý-tài, báo tin lạ xảy ra trong Đông-Pháp, mỗi kỳ đều có tiểu-thuyết.** Mua báo xin gởi mandat cho **M. NGUYỄN-VĂN-CỦA, chủ-nhơn** thâu nhận.

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ

J. BLANC *(dệ nhất hạng bào-chế)*

Ông L. BLANC *(người nổi-nghiệp)*

HANOI (Bắc-kỳ)

chế ra

Giá bán **2$50** một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con

Bán tại : Hiệu Bào-chế **J. BLANC**

1900 — 53, phố Trang-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi

VỚI 20 QUAN, QUÝ-KHÁCH CÓ THỂ KIẾM ĐƯỢC

500.000 quan

Hễn được thì thì mua

Một cái vé PANAMA có rút số

Các mua phải mỗi ngày 20 quan và trong 12 tháng mỗi tháng đóng 12 quan theo như các điều khoản nói trong bài (hoặc vậy mỗi ngày chỉ có mấy xu mà thôi) thì mua đến chín mươi tháng.

Như thế thì được ngay cái số vé, cái mình mua có quyền mỗi tháng, mỗi lần rút số nào cũng được dự, như thế thì đồng nữ thứ vậy, nếu vé của mình trong số được thì mình nguyên số 12, khi rút vé PANAMA thì bán những trăng một lần, giá tiền lúc ấy một cách công quan, không có nông được bớt lại tên quan.

Thực là một cách dễ lời chắc nhất và lợi nhất

Mỗi năm số tiền các lô số hơn ba triệu quan

CÁC LÔ NHƯ SAU NÀY :

126 lô	500.000 quan	253 lô	5.000 quan
127 lô	250.000 —	1.266 lô	2.000 —
253 lô	100.000 —	12.650 lô	1.000 —
253 lô	10.000 —	1.257.692 lô	600 —

Có vé được dự cần suốt rút số mãi cho đến khi số vé của mình trúng thì thôi

Mỗi lần rút số thì mình được một cái số của số trong số, mà không phải góp tiền. Mình có con nhiều jiều được tính hết. Các số gửi cho người mua. Công việc rất rõ ràng có người mua tự lúc nào muốn xem cũng được, đăng vào bản hoặc trong ngày 12 May 1900 Bản hoặc ký gửi nơi mua phân thức-chắn cho người mua vé.

RÚT SỐ MỖI NĂM BỐN LẦN

Ngày 15 FÉVRIER, 15 MAI, 15 AOUT và 15 NOVEMBRE

Muốn dự các cuộc rút số, thì gởi 20 quan đến nhà

BANQUE DE CRÉDIT COLONIAL, Rue Paparo, MARSEILLE (France)

Certifié l'insertion — Imprimerie du Trung-bắc-tân-Văn — Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-CỦA